



PÜSTOL
„BROWNING FN“

MATERJALOSA, HOOLDAMINE
JA LASKEHARJUTUSED

KAL. 9 mm, 1935. A. MUDEL
PARABELLUM PADRUN

(KLFN)

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAANNE
TALLINN, 1938. A.

Kinnitan

29. novembril 1938. a.

J. ORASMAA,
kindralmajor,
Kaitseliidu ülem

Ea
11549



ESIMENE

„PÜSTOL „BROWNING FN“

MATERJALOSA, HOOLDAMINE
JA LASKEHARJUTUSED

KAL. 9 mm, 1935. A. MUDEL |
PARABELLUM PADRUN

(KLFN)

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAANNE
TALLINN, 1938. A.



PISTOL
BROWNING
MATERIALOSA HOOLDAMINE
JA LASKEHARUTUSED

KAL. 9 mm. LVS. A. NIDEL
PARABELLUM PÄDRIN

(KLEIN)

KÄESOLEVA RAAMATU VÄLJAAND

SISUKORD.

Eessõna	Lhk. 7
-------------------	--------

ESIMENE OSA.

Püstoli üldine kirjeldus.

§ 1. Püstoli töötamise põhimõtted	9
§ 2. Püstoli tähtsaimad osad	12
§ 3. Püstoli ja laskemoona tähtsaimad mõõdud	12
§ 4. Ballistilised andmed ja kuuli läbistusvõime	13

TEINE OSA.

Püstoli osad ja nende tähtsus.

§ 5. Magasin	13
§ 6. Laskemehhanismi keha	14
§ 7. Kelk ja sellega ühendatud osad	16
§ 8. Vintraud ühes taandurvedru ja taandur- vedru varvaga	18
§ 9. Päästik, päästiku vedru ja kukk ühes vedru ja varvaga	19
§ 10. Trikkel, lasueraldaja ja triklihoob	19
§ 11. Päästiku kang, lööknõel, lööknõela vedru ja tõmbik	20
§ 12. Kaitseriiv	21
§ 13. Kelgupeataja ja kestaheitja	21

KOLMAS OSA.

Lhk.

Lasu tekkimine ja mehhanismide koostöö.

§ 14. Laadimine	22
§ 15. Püstoli vinnastamine	22
§ 16. Päästmine ja lask	25
§ 17. Püstoli osade töötamine laskmisel	26
§ 18. Takistused püstoli laadimisel ja nende vältimine	28
§ 19. Takistused kelgu ettejooksul ja nende vältimine	29
§ 20. Takistused lasu andmisel ja nende vältimine	29
§ 21. Takistused kestaheitmisel ja nende vältimine	30

NELJAS OSA.

Püstoli koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 22. Üldreeglid	31
§ 23. Osaline koostvõtmine	31
§ 24. Kokkupanemine pärast osalist koostvõtmist	34
§ 25. Täieline koostvõtmine	36
§ 26. Kokkupanemine pärast täielist koostvõtmist	38
§ 27. Püstoli tupp-pära	39
§ 28. Püstoli ettevalmistamine laskmiseks	40

VIIES OSA.

Püstoli hooldamine ja käsitlemise reeglid.

§ 29. Üldised reeglid	41
§ 30. Harilik puhastamine	42

	Lhk.
§ 31. Puhastamine pärast laskmist	43
§ 32. Vintraua puhastamine	45
§ 33. Suur puhastamine	47
§ 34. Püstoli hooldamine	47
§ 35. Püstoli hoidmine kodus	48
§ 36. Püstoli käsitlemise reeglid	49

KUUES OSA.

Sõjapüstoli laskeharjutused.

§ 37. Õppelaskeharjutused	52
§ 38. Püstoli karikavõistlus	54
§ 39. Kaitseliidu meistrivõistlus sõjapüstolist . .	55
§ 40. Malevate meistrivõistlus sõjapüstolist . .	56
§ 41. Malevate vaheline laskevõistlus sõjapüstolist	57
§ 42. Naabermalevate naabermalevkondade laskevõistlus sõjapüstolist	58
§ 43. „Ole mees!“ püstoli-laskevõistlus	58
§ 44. Püstoli laskekatse KL laskesportklubi tegevliikmeteks vastuvõtmiseks	59
§ 45. Eesti Laskurliidu sõjapüstoli klassikatsete normid	60
§ 46. E. L. sõjapüstoli 6×5 meistrivõistlus . . .	60
§ 47. E. L. sõjapüstoli lahinglaske-meistrivõistlus	61

EESSÕNA.

Kaitseliidu pealikud ja püstoli-laskurid on varustatud uue 1935. a. mudeli Browning FN automaatpüstoliga. See erineb väga endisest Browningu-süsteemisest automaatpüstolist oma konstruktsiooni, mehhanismide koostöö ning töötamise põhimõtte poolest ja on seejärel pealikuile võõras.

Et kergendada pealikuile 9 mm 1935. a. mudeli FN püstoli konstruktsioonist õiget arusaamist, materjalosa tundmist, käsitlemist ja hooldamist, selleks on käesolev raamat välja antud. See on Kaitseliidu püstoli-laskuri käsiraamat.

Raamatus toodud kirjelduse ja illustatsioonide järgi on pealikuil kerge ära õppida uue automaatpüstoli materjalosa, reeglipäraselt osadeks lahutamist ja koostamist, mehhanismide koostööd, relva käsitlemist õppelaskmisil ja laskeharjutusil.

Raamatus on toodud ka püstoli õppelaskmise harjutused ja tähtsaimate laskevõistluste harjutused.

Õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks peab iga relva haldaja kõigepealt põhjalikult tutvuma

püstoli materjalosaga ja püstoli käsitlemise põhireeglitega; iseäranis viimaseist peab iga püstoli-laskur vääramatult kinni pidama. Püstoli käsitlemise oskuse tähtsust silmas pidades on raamatus toodud ka püstoli käsitlemise reeglid.

Käesolev raamat, ilmudes Kaitseliidu perre, tahab pealikuile olla juhendiks ja abimeheks Browning FN püstoli materjalosa, hooldamise ja püstoli käsitlemise äraõppimisel. Ta suudab seda ja täidab oma ülesande siis, kui pealikud raamatu sisusse süvenevad ja tähelepanelikult raamatu läbi võtavad.

ESIMENE OSA.

PÜSTOLI ÜLDINE KIRJELDUS.

§ 1. Püstoli töötamise põhimõtted.

Automaatpüstol Browning kuulub vintraua lühikese tagasijooksuga iselaadivate relvade liiki. Selle tüübi tegevuse põhimõte seisab selles, et lasu momendil kuuli liikumise ajal vintrauas vintraud koos kelguga liigub veidi tahapoole, sest vintraud ja lukk, mis on kelguga ühest tükist, oma eelseisus on riivitult suletud. Vintraud ja lukk vabanevad lukustusest vast siis, kui kuul on juba lahkunud rauast. Selleks vintraud oma jalaga libiseb lukustustoelt, lukustustapid vabanevad lukustusuurdeist ja raud jääb seisma lukustustoe taha, kuna kelk jätkab liikumist tahapoole.

Kelgu tagasijooksul toimub taandurvedru kokkusurumine, kuke vinnastamine ja kesta väljaheitmine. Taandurvedru mõjul kelk viib ettejooksul vintraua eelseisu, lukustab raua, sulu esipind lükkab järjekordse padruni padrunitõmbes ja sulgeb padrunitõmbes.

Browningu löögimehhanism on varustatud välimise kukega, mis annab lööknõelale edasi tarvilise energia sütiku süütamiseks.

Päästumehhanism töötab ainult siis, kui relva osad on äärmises eelseisus ja magasin



Joon. 1. Püstoli üldvaade vasakult.

magasinipesas. Püstolist laskmisel peab iga lasu järele trikkel sõrme rõhumise alt vabastama, seega automaat- ehk seeriatuld sellest relvast ei saa anda.

Kuke rummul on peale vinnakhamba veel kaitsehammas, mis võimaldab laetud relva hädaohutut kandmist, sest isegi mahakukku-

mine ja löögid relva pihta ei too esile juhuslikku lasku.

Pärast viimase padruni väljalaskmist jääb kelk ettejooksul kelgupeataja taha kinni, mis näitab, et magasin on tühi.



Joon. 2. Püstoli üldvaade paremalt.

Püstol on varustatud erilise seadeldisega lasueraldaja näol, mis teeb päästmise võimatuks, kui magasin on oma pesast välja võetud. Vale võtte juures laadimisel, s. o. kui kelgu ettejooksul trikkel on alla surutud, ei järgne veel lasku, sest päästumehhanism on nii konstrueeritud, et osade vastastikune seis ei võimalda seda.

§ 2. Püstoli tähtsaimad osad.

Vintraud.

Kelk ühes kirbu ja sihikuga (sihik jaotustega kuni 500 m).

Laskemehhanismi keha päästu- ja löögi-mehhanismiga.

Kelgupeataja.

Kestaheitja.

Taandurvedru ühes taandurvedru varvaga ja magasin.

§ 3. Püstoli ja laskemoona tähtsaimad mõõdud.

Kaliiber	9 mm
Püstoli pikkus	197 „
Püstoli paksum pöskedega	36 „
Püstoli kõrgus	127,5 „
Vintraua üldpikkus	118 „
Vintraua soonitud osa pikkus	100 „
Vintsoonte arv	6 „
Vindi samm	250 „
Sihtjoone pikkus	164 „
Kaal tühja magaziniga	900 g
Kaal täidetud magaziniga	1060 „
Padrunite arv magasinis	13 tk.
Padruni kaal	12,1 g
Kuuli kaal	8 „
Laengu kaal	0,4 „
Kesta kaal	3,7 „

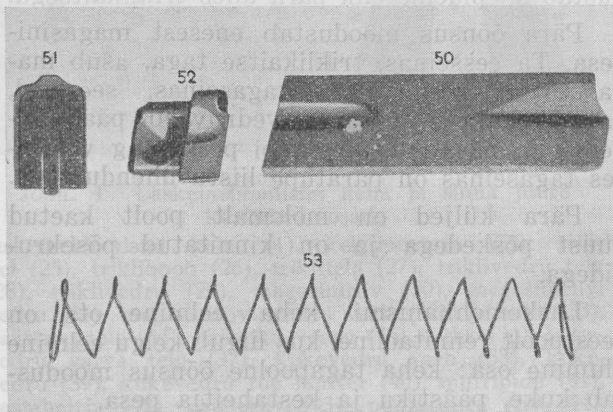
§ 4. Ballistilised andmed ja kuuli läbistusvõime.

Kuuli algkiirus	320 m/sek.
Suudme energia	50 kg/m
Gaaside maksimaalne surve	2500 atm.
Kuuli tungimine kuusepuusse 15 m kauguselt	160 mm

TEINE OSA.

PÜSTOLI OSAD JA NENDE TÄHTSUS.

§ 5. Magasin.



Joon. 3. Magasini osad:
magasinikarp (50), magasinipõhi (51), kandik (52) ja
magasinivedru (53).

Magasin kujutab endast terasplekist karpi. See püsib laskemehhanismi kehas erilise vedrutava riivi abil, mille väljaspoolne ots nööbitaoline. Magasini riivile vajutamisel vabaneb magasin ja tuleb välja magasinipesast.

§ 6. Laskemehhanismi keha.

Laskemehhanismi keha on kujult raamitaoline. Ta on seest õonestatud ja sinna on paigutatud päästu- ja löögimehhanismid.

Laskemehhanismi keha pealiskülgedel on ribid, mida mööda kelk rauaga laskmisel liugleb. Laskemehhanismi keha alumine haru moodustab käepideme ehk pära ühes triklikaitsega.

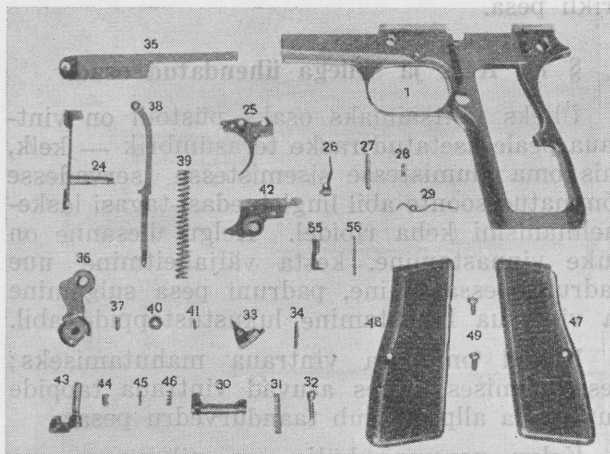
Pära õõnsus moodustab enesest magasinipesa. Ta eesseinas, triklikaitse taga, asub magasiniriivi pesa. Pära tagaseinas, seespool, asuvad kukevedru tugi, vedruvarb, päästikuvedru ja päästikuvedru tapi pesa ning välimises tagaseinas on päratupe liistu ühendussoon.

Pära küljed on mõlemalt poolt kaetud puust põskedega ja on kinnitatud põsekruvidega.

Laskemehhanismi keha eelmine ots on seestpoolt rennitaoline, kus liigub kelgu eelmine alumine osa; keha tagapoolne õõnsus moodustab kuke, päästiku ja kestaheitja pesa.

Keha külgseintest on läbi puuritud augud kelgupeataja telje, triklitelje, päästiku telje ja kaitseriivi-kuke telje jaoks.

Trikli kohal, ülal, asub keha seintesse needitult lukustustugi, kuhu vastu vintraud jääb peatuma kelgu tagasijooksul.



Joon. 4. Laskemehhanismi keha ja sinna juure kuuluvad osad:

laskemehhanismi keha (1), kelgupeataja (24), triikel (25), triklihoob (26), triklitelg (27), triklivedru telg (28), triklivedru (29), magasiniriiv (30), magasiniriivi vedru (31), magasiniriivi vedru varb (32), päästik (33), päästiku telg (34), päästiku vedru (35), kukk (36), kukevedru varva telg (37), kukevedru varb (38), kukevedru (39), kukevedru toe mutter (40), mutripide (41), kestaheitja (42), kaitseriiv (43), pöörikupea riiv (44), riivi piirpide (45), riivivedru (46), vasakpoolne põsk (47), parempoolne põsk (48), põskede kinnituskruvid (49), lasueraldaja (55), lasueraldaja vedru (56) ja lasueraldaja piirpide (28).

Laskemehhanismi keha keskel, vasakus küljes, asuvad kelgupeataja hamba pilu ja kaitseriivi tapi pilu; paremas küljes — triklihoova pesa, ja rennist tagapool, triklikaitse kohal, trikli pesa.

§ 7. Kelk ja sellega ühendatud osad.

Üheks tähtsaimaks osaks püstolil on vintraua peale asetatud raske terasümbrik — kelk, mis oma alumistesse sisemistesse servadesse tõmmatud soonte abil liugleb edasi-tagasi laskemehhanismi keha ribidel. Kelgu ülesanne on kuke vinnastamine, kesta väljaheitmine, uue padruni pessaviimine, padruni pesa sulgemine ja vintraua lukustamine lukustustappide abil.

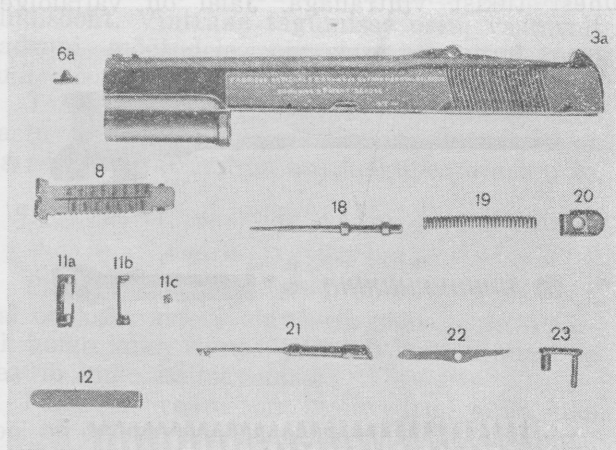
Kelgul on pesa vintraua mahutamiseks; pesa ülemises küljes asuvad vintraua tappide uurded ja allpool asub taandurvedru pesa.

Kelgu paremas küljes on pikergune ava kestadega väljaheitmiseks. Kelgu tagapoolne osa moodustab luku, mille eelpind suleb padruni pesa lasu momendil.

Lukul on vastavalt kaks pesa: parempoolses asetseb tõmbik ja keskel lööknõel. Kelgu tagumises osas on väljalõige, milles on põiksooned lööknõela hoidplaadi mahutamiseks.

Luku alumises pinnas on kaks soont, milledest parempoolsesse on paigutatud päästiku kang, vasakpoolne soon aga moodustab kestaheitja tee.

Kelgu tagapoolne osa on külgedelt lõigatud sooniliseks relva hõlpsamaks käsitsemiseks laadimisel; parempoolses soonilises pinnas on pesa päästikukangi telje pea mahutamiseks,



Joon. 5. Kelk ja sinna juure kuuluvad osad:

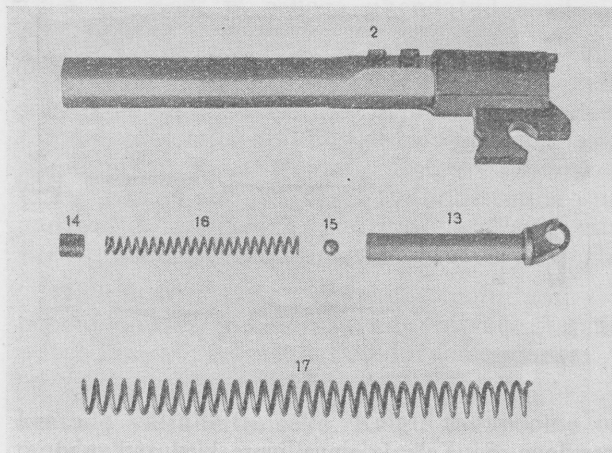
kelk (3-a), kirp (6-a), sihikuklapp (8), sihikukaelus (11-a), kaeluseriiv (11-b), riivivedru (11-c), sihikuvvedru (12), lööknõel (18), lööknõelavedru (19), hoidplaat (20), tõmbik (21), päästikukang (22) ja päästikukangi telj (23).

kelgu vasakul alumisel serval on kolm õnarat: kelgupeataja õnar, lahutusõnar ja kaitseõnar.

Kelgu välispinnale on paigutatud sihtimisvahendid, s. o. kirp ja sihikuklapp ühes sihiku kaelusega.

§ 8. Vintraud ühes taandurvedru ja taandurvedru varvaga.

Püstol Browningu vintraua iseärasuseks on vintraua välimisel allküljel olev jalg, mis on ühest tükist vintrauaga. Jalal on väljalõige



Joon. 6. Vintraud, taandurvedru, taandurvedru varb: vintraud (2), taandurvedru varb (13), taandurvedru varva kruvi (14), taandurvedru varva kuulike (15), taandurvedru varva vedru (16) ja taandurvedru (17).

lukustustoe tarvis ja oma tagumises osas moodustab see lukustusastme.

Vintraua jala lukustusastme pealmine pind on kallakult maha lõigatud ja moodustab pad-

runijuhtija; jala esipinnal on sügav nuut ja pesa taandurvedru varva pea kohal hoidmiseks.

Vintraua pealmisse pinda on lõigatud kaks lukustustappi. Vintraua õõnde on tõmmatud kuus paremale pöörduvat püsiva kallakuga vindisoont. Vintraua tagumisse ossa, vastavalt padruni mõõtudele, on sisse puuritud padruni pesa.

Taandurvedru on kelgu tagasijooksu hoo vastuvõtjaks ja osade eelseisu tagasiviijaks. Ta asub varval, mil on aas kelgupeataja teljele.

§ 9. Päästik, päästiku vedru ja kukk ühes vedru ja varvaga.

Päästik on oma teljel pöörlev terasklots. Tal on kaks astet: vinna- ja päästuaste. Päästik hoiab kuke vinnas, päästab kuke vinnast ja peatab kuke kaitsevinnas.

Päästiku vedru on lapikvedru, mille üks pool on kitsas, teine pool lai ning lõpeb tapiga.

Kukk on kaitseriivi teljele asetatud ühepoolne hoob. Ta ülesanne on hoobi andmine lööknõelale sütiku süütamiseks.

Kuke rummu esiküljel on kaitse- ja vinnakambad; rummu alumises osas on kukevedru varva pesa, kuhu on pideme abil kinnitatud varb ja varvale on asetatud löögivedru, mis on mutriga kinnitatud.

§ 10. Trikkel, lasueraldaja ja triklihoob.

Trikkel on oma teljel pöörlev kõver hoob, mille ülemine osa moodustab triklipea ning

alumine triklibaba. Triklibabale vajutamisel antakse rõhumine edasi päästumehhanismile.

Triklipea külge on kinnitatud lasueraldaja, triklihoob ja triklivedru.

Lasueraldaja on oma varre õõnsusesse paigutatud spiraalvedruga varb, millel on kandi-line pea kumera pinnaga; see eraldab ja ühendab magasinil abil triklihoova päästiku kangiga ning võimaldab ainult üksiklaskude andmist. Selles töös abistab lasueraldajat triklihoob, mis oma rummuga asetseb triklipeas olevas pesas.

Trikli vedru on kaheharuline spiraalvedru, mille üks ots toetub laskemehhanismi kehale, teine ots asetseb triklihoova rummu pealmisse pinda sisselõigatud soones.

§ 11. Päästiku kang, lööknõel, lööknõela vedru ja tõmbik.

Päästiku kang on kahepoolne hoob, mille üks ots on õhuke ja lame, teine ots aga lõpeb hambataolise nokaga; päästiku kangi keskel on telje auk kelguga ühendamiseks.

Päästiku kangi ülesanne on triklihoova rõhumist edasi anda päästiku päästuastmele.

Lööknõel on kahe kraega ümargune koonilise otsaga terasvarb sütiku süütamiseks.

Lööknõelavedru on spiraalvedru, mis ühe otsaga toetub vastu lööknõela kraed ja surub seega lööknõela alati tagaseisu. Lööknõela ühes vedruga hoiab kohal lööknõela hoidplaat.

Tõmbik on kestade väljatõmbamiseks padrunipesast, see hoiab ka päästiku kangil telge kohal.

Samuti kui lööknõela hoiab ka tõmbikut oma pesas kelgu tagaotsa uuretesse paigutatud hoidplaat.

§ 12. Kaitseriiv.

Kaitseriiv on kõver hoob, mille telg on ühtlasi teljeks kukele. Ta teljel on tapp, mis ei lase kaitseriivi oma kohalt välja langeda. Kaitseriivi telje peaks on soonilise pinnaga nupp-pööririk kaitseriivi hõlpsamaks käsitlemiseks kaitsevinnastamisel.

Kaitseriivi pööriku peas on lõks pöörikut nõutavas asendis hoidmiseks; pööriku pea ülemisel serval on nokk, n.-n. pööririkunokk, mis relva kaitsevinnastamisel paikneb kelgu kaitse õnarasse. Pööriku siseküljel olev lühike tapp, n.-n. kaitsetapp, paikneb päästiku vastava kaitsetapi taha.

Kaitseriivi ülesanne on takistada kelgu ja päästiku liikumist, kui relv on kaitsevinnastatud.

§ 13. Kelgupeataja ja kestaheitja.

Kelgupeataja on oma teljel pöörlev kahepoolne hoob, mis takistab kelgu ettejooksu magasinil tühjenemisel. Ta teljel on õnar, kuhu toetub taandurvedru varva kuulike, kui telg relva koostamisel asetatakse varva aasa.

Kestaheitja on ovaalse auguga astmeline õhuke terasplaat, mis asub laskemehhanismi kehal magasinini pesa kohal — kestade väljaheitmiseks kelgu tagasiliikumisel pärast lasku.

KOLMAS OSA.

LASU TEKKIMINE JA MEHHANISMIDE KOOSTÖÖ.

§ 14. Laadimine.

Laadimiseks püstol hoitakse paremas kõverdatud käes, küünarnukiga vastu keha, paremast õlast umbes 30 sm eespool, rauasuu suunatud 30—45° all ette üles, päästusõrm triklivõlvi paremal küljel sirgelt ettepoole.

Laadimisel lükata padrunitega täidetud magasin magasinipessa lõpuni, nii et magasiniriivi hammas kargab magasiniküljel olevasse pesse selgesti kuuldava naksuga. Magasini olevatest padrunitest ülemine padrune toetub vastu luku põhja ja surub ülejäänud padruneid magasinipessa poole padrune võrra allapoole. Püstol on laetud.

§ 15. Püstoli vinnastamine.

Püstoli laadimisel magasiniriivi sisselükkamisega surutakse lasueraldaja oma pesse, mille tõttu triklivõlv pöördub triklivõlv ja lasueraldaja surve vastu oma pesse tagumise seinale.

Seega on triklihoova, päästikukangi ning päästiku vaheliseks edaspidiseks tööks kontakt loodud.



Joon. 7. Püstoli laadimine.

Pärast magasini oma pesa lükkamist tõmmatakse kelk viimse võimaluseni tagasi, haarates seda vasaku käega soonilisest tagumisest osast. Kelku tagasi tõmmates kelgu tagapoolne

ots lööknõela hoidplaadi kumera servaga surub kuke tahapoole; kuke rumm libiseb päästiku vinnakõla all, ja et päästik on vedru tugeva surve all, siis kargab päästik surve mõjul kuke



Joon. 8. Püstoli vinnastamine.

vinnakhamba taha. Kukk jääb vinna ja kuke vedru on kokku surutud.

Vintraud libiseb lukustustoelt ja vajub oma jala väljalõike põhjaga vastu lukustustuge; raua lukustustapid tulevad välja kelgu hoidõnara-test ning taandurvedru surutakse kokku.

Kelgu ettelaskmiseks lasta kelk lahti, sealjuures taandurvedru sirgudes viib kelgu hooga

ette; sulu ots tõukab ülemise padruni padrui-juhtija kallakpinna kaudu padrunipessa ja tõmbiku hammas kargab padruni kübara taha. Vintraua lukustusaste kerkib lukustustoele,



Joon. 9. Püstoli kaitsevinnastamine.

lukustustapid surutakse kelgu lukustusuurdeisse — padrunipessa on suletud.

§ 16. Päästmine ja lask.

Triklile vajutamisel pöördub trikkel teljel ja trikli pea tõstab triklihoova, mis on ühenduses trikliga, üles. Triklihoova ots ühineb

päästikukangiga (siis, kui magasin on pesas) ning paneb päästikukangi liikuma.

Päästikukangi tagapoolne, s. o. hambaga, ots vajutab päästikule ja päästiku vinnakõlg tuleb kuke vinnakhamba tagant ära.

Kukk vabaneb vinnast, pöördub kukevedru survele ettepoole ja annab hoobi lööknõela pihta, kust hoop edasi kandub sütikule. Tekib lask.

§ 17. Püstoli osade töötamine laskmisel.

Padrunipesa lukustamine kuuli liikumisel vintrauas sünnib peamiselt vintraua lukustusasetusest kelgus ja laskemehhanismi kehal.

Niipea kui kuul rohugaaside survele hakkab liikuma rauaõõnes, algab ka vintraua tagasi-jooks koos kelguga. Padrunipesa jääb seni suletuks, kuni kuul vintrauast ei ole välja lennanud, sest vintraud koos kelguga liigub sel ajal tagasi (ainult 7 mm) ja vintraua lukustusapid asuvad veel kelgu lukustusuurdes ning vintraua lukustusaste lukustustoel.

Vintraua ja kelgu koos liikumise ajal umbes 7 mm pikkuselt tahapoole jõuab kuul rauaõõnest lahkuda, sest kuuli mass on hulga kergem kelgu ja vintraua massist.

Pärast kuuli väljalendamist vintrauast, osalt raua õõnesse jäänud väikese osa gaaside, osalt inertsi mõjul, kest koos kelguga jätkab liikumist tahapoole, sealjuures vintraua lukustusaste libiseb lukustustoelt ning vintraua lukustusapid vabanevad kelgu lukustusuurdeist.

Kelk-luku ühes kestaga veel enam tahapoole liikudes kesta põhi põrkab vastu kestaheitjat ning kest lendab välja kestaheiteavast. Kukk jääb vinna, kuke vedru ja taandurvedru surutakse kokku ning kelgu tahapoole liikumine lõpeb.

Et kelgupeataja ei saa kelku tagaseisu seisma panna, sest padrunid on magasinis, siis taandurvedru sirgenedes tõukab kelgu jälle ettepoole; lukusulu esiots lükkab järjekordse padruni pessa ning püstol on valmis järgmiseks lasuks.

Samal ajal on trikklisaba laskuri sõrme mõjul tahapoole surutud, mille tõttu trikklipea on tõstnud trikklivoova üles ning kelgu ettejooksul pärast kesta väljaviskamist päästiku kangi ots surub trikklivoova eelseisu, s. o. vastu trikklivoova oma pesa eelmist seina.

Trikklivoob ei saa enam mõjuda päästikukangile ja pääseb päästiku kangi otsa alla vaid siis, kui lõpetatakse trikklile surumine. Seega uueks päästmiseks tuleb trikkel enne sõrme rõhumise alt vabastada, siis uuesti vajutada.

Nii saab lasta ainult üksiklaske ja ainult siis, kui magasin on asetatud pessa, kelk lõplikult ette joosnud ning padrunipesa korraltikult suletud.

Kui laadimisel juhtumisi sõrmega trikklile vajutatakse, siis ei järgne kelgu ettejooksul veel lask, sest trikklivoova ja päästiku kangi seis ei võimalda seda.

§ 18. Takistused püstoli laadimisel ja nende vältimine.

Püstoli laadimisel võivad esineda järgmised vead:

a) Magasin ei püsi pesas: ta kas kukub välja või nihkub niipalju allapoole, et lukusulu ette liikudes libiseb magasinini suudmes olevast padrunist üle.

Selle põhjuseks võivad olla:

- magasinini riivi hamba murdumine või kulumine;
- magasinini riivi vedru murdumine või nõrgenemine;
- magasinini riivi vedruvarva tapi murdumine;
- magasinini riivi vedruvarva pea tapi pesa serva murdumine või taotis ja
- magasinini riivi valesti koostamine pärast koostvõtmist.

b) Padrunid ei tule magasinist välja.

Selle põhjuseks võivad olla:

- rikked magasinini suudmes (taotised, lõmmid jne.);
- muljutised või taotised magasinini külgedel;
- nõrk või murdunud magasinivedru ja
- magasinipõhja lõksu murdumine.

c) magasin ei ole lõplikult oma pesa lükatud;

d) laadimisel ei ole laskur kelku äärmisse tagaseisu tõmmanud, mille tõttu laadimine ei sündinud.

Et vältida takistusi püstoli laadimisel ja töötamisel, tuleb panna erilist rõhku magasinini, magaziniriivi ning laskemoona ülevaatusele ja õigetele võtetele laadimisel.

§ 19. Takistused kelgu ettejooksul ja nende vältimine.

Kelgu ettejooksul võib esineda niisugune nähtus, kus lukk liigub ainult magasinini ja jääb padruni kübara taha seisma.

Selle põhjuseks võivad olla:

- nõrk või murdunud taandurvedru;
- täkked juhtliistudes või juhtsoontes;
- mustus ja kuivanud õli liikuvatel osadel.

Kelgu ettejooksul esinevate takistuste vältimiseks pidada kinni alljärgnevaist nõudeist:

- vältida igasuguse prahi ja mustuse kogunemist mehhanismi osadesse (relva taskus kandmisel olgu tasku täiesti puhas);
- tihedamini kontrollida relva korrasolekut ning õigeaegselt asendada kõlbmatud osad korras osadega;
- hõõruvad ja liiguvad osad olgu alati kergesti õlitatud vedela õliga.

§ 20. Takistused lasu andmisel ja nende vältimine.

Lasketakistused võivad esineda korratutest ja vananenud padrunitest (hallitanud, roostes, niiskunud sütikutega, sügaval istuvate sütikutega, lömmis padrunid jne.).

Korratutest padrunitest olenevaid takistusi võib peagu täieliselt vältida laskemoona sorteerimisega. Lasketakistused, mis olenevad löögimehhanismist, on välditavad püstoli hoolsa ülevaatusega ning mehhanismi osade vastastikuse tegevuse kontrollimisega enne laskmist.

Korratust löögimehhanismist esinevad järgmised lasketakistused:

- lühike, kulunud või murdunud lööknõel;
- nõrk kuke vedru;
- korratu kuke vinnakhammas ja päästik (kukk ei jää vinna kelgu tagasijooksul, vaid liigub koos kelguga eelseisu).

Korratud osad tuleb relvatöökojas asendada korralike osadega.

§ 21. Takistused kestaheitmisel ja nende vältimine.

Kesta väljaheitmises võivad esineda järgmised takistused:

- sügavad roostejäljed padrunites — kest jääb nii kõvasti padrunitesse kinni, et gaasid ei suuda teda pesast välja lükata;
- tõmbikuhammast murdub lasu ajal — kest jääb padrunitest välja tõmbamata;
- murdub kestaheitja töötav ots ehk nina — kest jääb relvast välja heitmata.

Takistuste vältimiseks murdunud või kõlbmatud osad asendada korras osadega, rooste tekkimise vastu tuleb püstolit korralikult hooldada.

RELVA KOOSTVÕTMINE JA KOKKUPANEMINE.

§ 22. Üldreeglid.

Iga relva haldaja peab temale usaldatud relva materjalosa sedavõrd tundma, et ta oskab teha relva osalist koostvõtmist ja, kui tarvis, ka täielikku koostvõtmist siin juhendis toodud piirides, relva osi rikkumata.

Relva haldaja peab alati ja kindlasti teadma, millal ja missugust relva osa on tarvilik eraldada ülevaatuseks ja puhastamiseks, ja oskama seda teha nii, et relva osad ei saaks rikutud.

Koostvõtmisel kõik osad järjekorras puhtale linale või lauale asetada, et neid kaitsta liiva, tolmu ja muude rikete eest.

Relva puhastamine ühendada materjalosa õppimisega, et üleliigseid koostvõtmisi vältida.

Liiga sagedane koostvõtmine on relvale kahjulik.

§ 23. Osaline koostvõtmine.

Püstoli osaline koostvõtmine on ette nähtud pärast igakordset püstoliga väljasviibimist, kui arvata võib, et rauda ja mehhanismi on sattunud tolmu ja muud prahti.

Sügisel ja talvel väljast tulles kattub relv niiskusega, mis tuleb kõrvaldada õigel ajal ja hoolikalt.

1. Suruda magasinini riivi nupule ning magasin pesast välja võtta. Kontrollida, kas padrunipesa on tühi (kelk tagasi tõmmata).

2. Püstol võtta paremasse kätte, vasaku käega kelgu soonitud osast suruda kelk tagasi



Joon. 10. Kaitseriivi noka juhtimine kelgulahutusõnارasse,

ja parema käe pöidlaga kaitseriivi nokk kelgu lahutusõnارasse juhtida.

3. Kelgupeataja tagapoolne, soonitud pinna, ots veidi üles tõsta, siis suruda kelgupeataja telje otsale — kelgupeataja välja võtta.



Joon. 11. Kelgupeataja väljavõtmine.

4. Kaitseriivi pööririk alla suruda (vasaku käega kelk tugevasti vastu hoida) ja siis kelk koos vintrauaga laskemehhanismi kehalt eraldada.

5. Vintraud oma pesast välja võtta. Selleks kelk alumise poolega ülespoole pöörata, vasaku käe pihku võtta ning parema käe sõr-



Joon. 12. Kelgu eraldamine laskemehhanismi kehalt.

medega taandurvedru varva pea (varrast tahapoolle surudes) vintraua küljest eraldada koos taandurvedruga ning vintraud välja võtta.

6. Kukk vinnast vabastada. Selleks parema käe pöidlaga kinni hoida kuke harjast, vasaku käe pöidlaga suruda päästuastmele ja lasta kukk aegamööda ette.

§ 24. Kokkupanemine pärast osalist lahtivõtmist.

1. Vintraud oma pessa asetada (juhtida vintraua lukustustapid kelgu uurdeisse).

2. Taandurvedru ühes varvaga kohale paigutada aasaga allapoole.

3. Kukk vinna tõmmata.

4. Asetada kelk laskemehhanismi kehale nii, et laskemehhanismi keha ribid läheksid kel-



Joon. 13. Taandurvedru ühes varvaga eraldamine.

gu uurdeisse. Hoides laskemehhanismi keha paremas käes suruda kelk vasaku käega lõplikult tagasi ja parema käe pöidlaga juhtida kaitseriivi pööriku nokk kelgu lahutusõnارasse.

5. Kelgupeataja oma kohale panna.

6. Kelk eelseisu lasta. Selleks kelk vasaku käega vastu hoida, parema käe pöidlaga kaitseriivi pööririk alla suruda.



Joon. 14. Püstol lahti võetud väikeseks puhastuseks.

7. Magasin pessa juhtida.
8. Kukkk alla lasta (pöidlaga vastu hoida).

§ 25. Täielik koostvõtmine.

Püstoli täielik koostvõtmine sünnib alati pärast pikemat aega kestnud laskmisi, kui rohu-
tahm ka laskemehhanismi on tunginud, ja juh-
tumeil, kui püstoliga halva ilmaga on tegut-
setud kas laagriõppustel või manöövris.

Püstoli koostvõtmisel ja koostamisel tuleb
meeles pidada järgmist:
— eraldades või ühendades mingisugust püs-
toli osa ei tohi teisi osi rikkuda;

— põsekruvide lahtikeeramisel tähele panna, et kruvi nuute ei rikuks (kruvide lahtikeeramiseks kasutada kelgupeataja eelmist lamedat õhukest otsa);

— kruvide sissekeeramisel algul pöörata kruvi näpuga ja siis kelgupeataja otsaga. Kinnikeeramisel mitte tarvitada üleliigset jõupingutust, jõuga keeramisel saab kruvi rikutud.

1. Läbi viia osaline koostvõtmine § 23 kirjeldatud järjekorras.

2. Lööknõela hoidplaat ära võtta, vajutades kelgupeatja telje otsaga lööknõela pea alla, hoidplaat uuretest välja tõmmata ja lööknõel ühes vedruga eraldada.

3. Tõmbik välja võtta. Suruda lööknõela peenema otsaga tõmbiku hambale ja siis tõmbik välja lükata.

4. Päästiku kangi telg välja võtta, selleks suruda lööknõela peenema otsaga luku keskkoahas olevas pesas telje otsale ja siis telg eraldada ja päästiku kang välja võtta.

5. Vajutada päästiku õlale, kukk vastu pidades ettevaatlikult alla lasta.

6. Päästiku telg lööknõela peenema otsaga välja suruda, päästik välja võtta.

7. Kestaheitja nina alla pöörata, siis vajutada kaitseriivi telje otsale ja kaitseriiv välja võtta, sealjuures vabanevad kukk ühes vedru ja varvaga ning päästiku vedru.

8. Eraldada käepideme põsed, kruvid välja keerata, selleks kasutada kelgupeataja eelmist

lamedat õhukest otsa. Veel suuremaid, detailsemaid, lahtivõtmisi mitte teha.

Siin nimetamata jäänud osad eraldatakse ainult relvatöökojas.

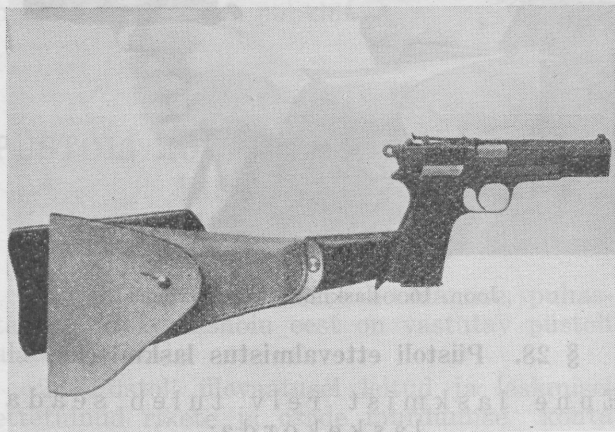
§ 26. Kokkupanemine pärast täielikku lahtivõtmist.

Kokkupanekul samuti kui koostvõtmisel toimida ettevaatlikult, et püstoli osad ei saaks rikutud.

1. Päästiku vedru kohale panna (hoidtapp pessa juhtida).
2. Kukk ühes vedru ja varvaga kohale asetada.
3. Juhtida kestaheitja oma kohale, peenema otsaga allapoole, kaitseriiv sisse lükata ja kestaheitja ots üles tõsta.
4. Päästik kohale panna, sealjuures päästiku vedru peab päästiku taha jääma, päästiku telg sisse lükata.
5. Põsed kohale panna ja põskede kinnituskruvid kinni keerata.
6. Paigutada päästiku kang oma pessa ja telg sisse panna.
7. Asetada tõmbik pessa.
8. Juhtida lööknõel oma vedruga pessa ja hoidplaat kohale lükata, kasutades sealjuures kelgupeataja telje otsa.
9. Jatkata kokkupanemist, nagu see on kirjeldatud § 24 osalise kokkupaneku kohta.

§ 27. Püstoli tupp-pära.

Et saavutada paremaid lasketulemusi, võib püstoli soovi korral ühendada tupp-päraga, mis sobib püstoli pära külge ning võimaldab relva tarvitada ka õlast laskmisel.



Joon. 15. Püstol koos tupp-päraga.

Tupp-päral on ühendamiseks vastav liist, mis mahub pära ühendussoonde, ja riiv ühenduse kinnitamiseks.

Puust plaadi-pära külge on needitud nahk-tupp püstoli paigutamiseks ja aasad kandehihmale.



Joon. 16. Laskmine tupp-päraga.

§ 28. Püstiti ettevalmistus laskmiseks.

Enne laskmist relv tuleb seada laskekorda:

1. Vintraua õõs hoolega puhastada määrdeõlist ja sinna sattunud tolmust.

Püstiti vintraua seinad on õhukesed ja seepärast tulevad kergesti ette raua paisuvused, kui laskmise ajal õõs ei ole täiesti kuiv ja puhas, s. o. kui õõnes asub mõni võõrkeha, seepärast — eriline tähelepanu vintraua õõnele!

2. Kontrollida mehhanismi osade vastastikust tegevust; kuke vinnasseismist, kaitsevin-

nastamist, päästmist ning kas kõik osad töötavad vabalt, liigse hõõrumise ja takistusega ja

3. tarbe korral kõik hõõruvad metallosad, s. o. kelgu uurded ja laskemehhanismi keha ribid, vanast õlist puhtaks pühkida ja uuesti kergelt vedela õliga (vedela Kalitõliga) õlitada; püstoli käepideme puust põsed ning tupp-pära puhtaks ja kuivaks pühkida.

VIIES OSA.

PÜSTOLI HOOLDAMINE JA KÄSITSEMISE REEGLID.

§ 29. Üldised reeglid.

1. Püstoli reeglipärase hooldamise, puhastamise ja korrashoiu eest on vastutav püstoli alatine haldaja.

2. Püstoli ülevaatusel leitud ja laskmisel ettetulnud rikete ja osade murdumise kohta koostatakse koha peal rikkekirjeldus, mille koostamise ja edasisaatmise kohta on maksavad samad reeglid mis teistegi jalaväe relvade kohta.

3. Püstoli haldajaile on keelatud toimida püstoli juures koostvõtmisi, puhastamisi ja parandusi, mis pole lubatud käesolevas juhendis;

4. kategooriliselt on keelatud päästmist kergemaks teha, sest sel-

lega rikutakse relv hoopis (kukk ei seisa viinas).

§ 30. Harilik puhastamine.

Pärast igakordset püstoliga väljasviibimist, igal juhul aga vähemalt kord kuus, kui laskmist ei olnud, tuleb püstol puhastada tolmust, niiskusest ja käte higist.

Puhastuseks teha relva osaline koostvõtmine, kusjuures kõik osad ja pinnad, mis tulevad seejuures nähtavale, hõõruda lappiga hoolega puhtaks ja täiesti kuivaks.

Rauaõõne puhastamiseks tarvitada lappi, mida igakordse läbilükkamise järele vahetada, et õõnes leiduva tolmu ja juhuslikult õõnde sattunud liivaga mitte kriimustada õõnt ja padrunipesa.

Kui relva on kogunenud palju mustust või kui vana määrdeõli ja tolmu segu on muutunud kõvaks ja ei ole enam kõrvaldatav lihtsa nühkimisega, siis tuleb puhastamiseks tarvitada mustust lahtileotavat ja mahapesevat puhastusainet.

Selleks on lubatud tarvitada puhastatud petrooleumi, mis peab olema täiesti puhas ja veest ning hapetest täiesti vaba. Vee kõrvaldamiseks petrooleumist tarvitada keedusoola, mida tuleb puhtas nõus tugevasti kuumendada seni, kuni soolakristallid täiesti lagunevad ning niiskus soolast välja aurab.

Nii ettevalmistatud sool pannakse filtrisse ja petrooleum kurnatakse sellest läbi.

Võib tarvitada ka puhast tärpentini või puhastatud petrooleumi ja püssiõli segu, mis pärast puhastamist enne relva uuesti sissemäärimist õliga relva osadelt täiesti kõrvaldada.

Kuivanud õli ja muu mustuse kõrvaldamiseks on keelatud tarvitada igasuguseid poleerimispulbreid ja vedelikke („Ata“, „Sidol“, „Sirax“, „Brasso“ jne.) ja hõõrumispuhastamise vahendeid nagu: smirglit, telliskivipulbrit, tuhka jne.

Rauaõõne puhastamine niisuguste vahenditega kulutab õõne teraspinna laiguliseks, võtab vindisoonte servad maha ning rikub raua õõne hoopis ära.

Pehme lapp, tarbe korral pehme puupulk, jõhv või vaskhari koos puhastatud petrooleumi ja õliseguga on ainsad lubatud vahendid mustuse ja tagi kõrvaldamiseks rauaõõnest ja relva muudelt osadelt.

Pärast puhastamist kõik püstoli osad kergesti õlitada vedela mitte hanguva püssiõliga, s. o. Kalitõliga, ja püstol jälle koostada.

§ 31. Puhastamine pärast laskmist.

Rauaõõne suurim vaenlane on rooste, mis eriti kergesti tekib pärast laskmist, kui vintraua õõs jätta ka ainult mõneks tunniks puhastamata.

Et kaitsta relva õõnt rooste eest, tuleb puhastamist toimida võimalikult kohe pärast laskmist. See on tingitud asjaolust, et sütiku ja

suitsuta püssirohu põlemisproduktid sisaldavad endas niisuguseid aineid, mis õhuniiskusega ühinedes tekitavad rauaõõnes roostet.

Roostest rikkumatut poleeritud rauaõõnt on laskmise mustusest kerge puhastada ajakohaste puhastamisvahenditega, kuna roostest kord juba rikutud rauaõõne puhastamine kujuneb aegaviitvaks ja täiesti tülikaks toiminguks, mis aga on paratamatu, kui relva ei taheta lasta kõlbmatuks muutuda täpseks laskmiseks.

On olemas häid relva õõne puhastamise ja rooste eest hoidmise vahendeid, kuna rikutud õõne endisesse seisukorda tagasiviimiseks ei tunta mingisuguseid abinõusid.

Et rooste, roostejäljed ja sellega ühenduses vintraua õõne kaliibri suurenemine kulumise tagajärjel (nühkimine puhastamisel pärast rooste ilmumist) väga suurt mõju avaldavad relva hajumise suurenemisele, tuleb selle vältimiseks tarvitusele võtta järgmised ettevaatusabinõud:

1. pärast laskmist võimalikult kiiresti kõrvaldada vintraua õõnest laskemustus, s. o. sürtiku süütesegu, püssirohu põlemisest tekkinud tahm ja kuuli mantli metalli jätted;

2. puhtaks teha ka kõik püstoli osad iga-sugusest sinna sattunud mustusest;

3. kui millegipärast pole võimalik otsekohe pärast laskmist raua õõnt puhastada, siis tuleb raua õõs ja luku sulguv ots ohtrasti õlitada püssiõliga;

4. puhastuskaltsud ja takud peavad olema täiesti puhtad. Eriti hoolega tuleb hoiduda liiva või mõne muu prahi eest, sest need kulu-
tavad õõne kiiresti kaliibrist välja ja sünnita-
vad kriimustusi ning muid rikkeid raua õõnes;

5. vintraua puhastamist toimida peamiselt padrunipesa-poolsest otsast.

§ 32. Vintraua puhastamine.

Mõjuvaim ja kiireim rauaõõne puhastamise viis on järgmine: pärast laskmist tuleb rauaõõs otsekohe ohtrasti määrada püssiõliga, see on relva hoolekande „A“ ja „O“. Selle järele lüka-
takse paar kuiva troppi õõnest läbi ja õlitatakse see siis uuesti. Samuti õlis niisutatud lapiga üle pühkida luku sulguv ots.

See on eelpuhastus, mis on relvale väga suure tähtsusega. Kogunisti eksib aga see, kes arvab, et rauaõõs ongi juba puhas ning relv võib nüüd jääda enda hoolde.

Püssirohu põlemisel tungivad gaasid kuumuse ja suure surve mõjul rauaõõne seintesse, s. o. terase pooridesse.

Kui raud jahtub, jääb sissetunginud gaas neisse pooridesse kinni, hakkab aga jälle pika-
peale sealt välja tulema (välja higistuma) ja õhuniiskusega kokku puutudes sünnitab see kiiret hävitavat roostetamist, olgu raud nii hoolega õlitatud kui tahes.

Sellest tulebki see nähtus, et raud laskmise järele ikka vägisi kipub seest roostetama, kui

teda harilikul viisil, ilma pesemata, puhastatakse.

Et vältida rooste tekkimist ilma õõnt pesemata, tuleb toimetada järgmisel päeval järelpuhastamist.

Aktiivsemat osa rooste tekkimisele rauaõõnes avaldavad sütiku põlemise jäänused, s. o. n.-n. sütiku mustus, milles kõige kardetavam on kloorkaalium, mis ei lahustu õlis, vaid ainult vees.

Seepärast on sütiku mustuse ja püssirohugaaside kahjutukstegemiseks kõige parem vahend leelis, — keev 2—5% soodavesi (supilusika täis pesusoodat 1 liitri vee peale), millega pärast laskmist rauaõõnt tuleb tingimata pesta, pärast pesemist tuleb v.-raua õõs absoluutselt kuivaks hõõruda ja siis püssiõliga sisse määrada, et neutraliseerida terase pooridest veel väljaimbuvaid kahjulikke gaase.

Nii selgub, et ei aita vintraua ühekordsest puhastamisest pärast laskmist, vaid seda tuleb ka veel teisel päeval puhastada, et lõplikult vabastada vintraua õõs püssirohugaaside ja sütiku mustuse hävitavast mõjust.

Rauaõõne puhastamine või pesemine keeva soodaveega on kõige kasulikum ja otstarbekam puhastamisviis, kuid see nõuab äärmist täpsust, millest tuleb kinni pidada, nimelt:

- vesi peab olema keev — tuline, aga mitte leigelt soe;
- vesi peab olema leelisene, s. o. sisaldama soodat 2—5%;

— pärast veega pesemist tuleb rauaõõs hõõruda absoluutselt kuivaks, samuti padruni-pesa hoolega kuivatada.

Rauaõõnt tuleb kuiva tropiga niikaua hõõruda, kuni tropp on täiesti kuiv ja omab kerge metallisina. Troppi tuleb vahetada vajaduse järgi.

Pärast seda kui v.-raua õõs on kuivaks hõõrutud, tuleb õõs ja padruni-pesa püssiõliga õlitada nagu harilikult.

Puhastamisele kuuluvad ka püstoli muud osad, s. o. kõik metallosad tuleb puhtaks pühkida ja õlise lapiga kergesti õlitada nõnda, et pinnale jääb vaevalt märgatav õlikord, kuna puuosad lapiga puhtaks ja kuivaks pühkida.

§ 33. Suur puhastamine.

Suur puhastamine, milleks püstol täielikult koost võtta tuleb, on tarvilik pärast pikemat aega kestnud laskmisi, kui rohtahm ka laskemehhanismi on tunginud, ja neil juhtumel, kui püstoliga halva ilmaga on tegutsedud.

Osade puhastamine, kuivatamine ja määrimine sünnib nagu harilikul puhastamisel.

§ 34. Püstoli hooldamine.

Püstoli eest hoolitsemise all ei tule mõista üksi vintraua õõne ja teiste osade puhastamist, vaid ka kogu relva hoidmist igasuguste võimalikkude rikete ja kõrvalmõjude (niiske ruum,

tolm, liiv) eest, ta osad peavad alati hästi koos töötama, kui tahetakse, et relv ka hästi laseks.

Hoolimatu relva käsitlemine toob esile, et kriitilisel momendil relv ei täida oma ülesannet. Seepärast ükskõik, mis tingimustes relva haldaja ka ei oleks, ikka peab ta oma relva hoidma heas korras ja puhtuses.

Relva puhastamine on üks osa hoolekande alal. Puhastamist peab tegema õigel ajal. Otstarbeta ning sagedane püstoli lahutamine ja koostamine rikub osi, millest tuleb hoiduda.

Korralik, asjatundlik puhastamine ning hooldamine pikendavad tulirelva iga mitmevõrd.

§ 35. Püstoli hoidmine kodus.

1. Kodus hoida püstol, samuti ka padrunid, kuivas kohas kas laua laekas või kohvriluku taga, et lapsed ega võõrad relva kätte ei saaks.

2. Kodus hoidmisel ei tohi püstoli löögimehhanism vinnatult seista, sest see mõjub väga halvasti kuke vedrule.

3. Õnnetusjuhtumite vältimiseks püstoli padrunipesa peab olema alati tühi.

4. Kuke päästmisel sihtimisharjutuseks olgu padrunipesas õppepadrun.

5. Padrunite etteandmise kontrollimiseks tarvitada õppepadruneid. Lahingupadruneid mitte tarvitada, sest harjutusel saavad padrunid lõmmitud ja kuulid lahti põrutatud. Seega muutub lahingumoon täiesti kõlbmatuks.

§ 36. Püstoli käsitlemise reeglid.

1. Püstoli kättevõtmisel käsitseda seda alati nii, nagu oleks see laetud. Püstolit kätte võttes alati veenduda, kas püstol on laetud või mitte, selleks võtta välja magasin ja vaadata üle padrunit, kas selles on padruneid.

2. Kunagi ei tohi usaldada oma mälu ega teiste tõendusi selle kohta, et püstol on tühi.

3. Tühjendada laetud püstol alati, kui see kätte võetakse puhastamiseks, harjutamiseks või mõneks muuks otstarbeks. Ei tohi unustada padrunit padrunit.

4. Ei tohi püstolit anda võõrastesse kätte vaatamiseks ja proovimiseks enne kui pole järele vaadatud, et püstol on tühi. Võttes teiselt vastu püstoli — vaadata järele, kas see on laetud.

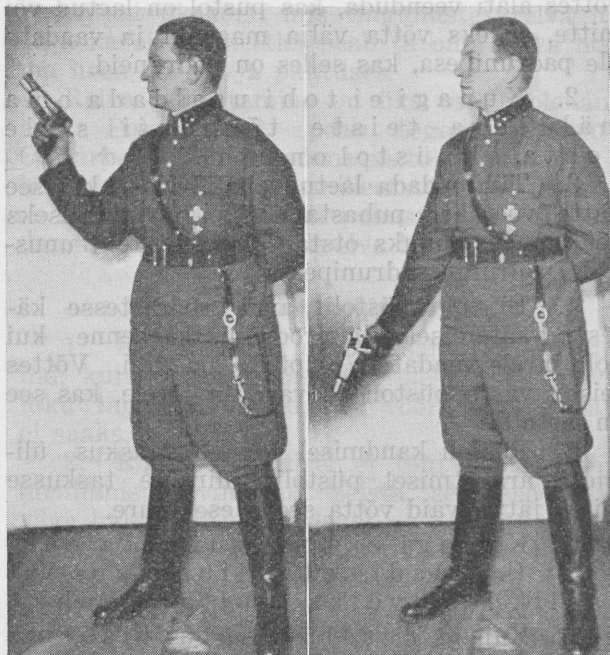
5. Püstoli kandmisel üliriiete taskus üliriiete äravõtmisel püstolit üliriiete taskusse mitte jätta, vaid võtta see enese juure.

6. Kunagi ei tohi suunata püstolit (kalaadimata) sinna, kus juhuslik lask võiks tekitada kahju.

7. Kunagi ei tohi asetada sõrme püstoli triklit, kui ei kavatseta lasta või harjutada kukepäastmist. Sõrm asetatakse triklile ühes käe väljasirutamisega laskesuunas.

8. Laskevalmis püstolit hoitakse käes enne laskmist „laskevalmis“ asendis, s. o. paremast

õlast umbes 30 sm eespool, rauasuu suunatud 30° all ette üles, sõrm triklikaitstes, kuid mitte trikli peal.



Joon. 17. Laskevalmis asend. Joon. 18. Puhkeasend.

„Puhkeasendisse“ (suurem vahe tulejoonel või harjutuskohal laskekäe puhkamiseks) viimiseks tuleb püstol kaitsevinnastada juba „laske-

valmis“ asendis ja siis käsi püstoliga alla lasta, hoides relva nii, et tema suu oleks suunatud eesoleva jala nina ette, sõrm on trikli kaitsest väljas.

9. Püstoli laadimiseks ja tühjendamiseks:
- enne laadimist (enne laskmist, harjutuste algul jne.) vaadata, kas rauaõõs on puhas (tropp, määre, mustus jne.),
 - laadimisel ja tühjendamisel hoida relva suu ohutus suunas (ette üles),
 - lükata padrun rauda ainult vahetult enne laskmist või erilistel juhtudel, kui on vaja valmisolekut relva silmapilkseks kasutamiseks,
 - kui laskmisel tekib viivitus, kaitsevinnastada püstol, sealjuures päästusõrm ei tohi asuda trikli, vaid peab olema välja sirutatud triklikaitse paremal küljel,
 - pärast laskmise lõpetamist tühjendada püstol viibimata ja järele vaadata, et padrunipesa ja magasin tõesti ei sisalda padruneid. Kaitseriivide kindlust tuleb eriti proovida.

10. Püstoli padrunipesasse padrunit mitte saata, kui pole ette näha püstoli silmapilkset kasutamist.

11. Alati tühjendada püstol, kui see jäetakse kohta, kus seda keegi teine kätte võib saada.

12. Püstoli teenistuses kandmisel püstolis olev magasin peab olema laetud, padrunipesa tühi.

13. Laskmata padruni eemaldamiseks püstolist esmalt välja võtta magasin, siis kõrvaldada rauast padrun kelgu tagasitõmbamisega ja vaadata üle padrunipesa ja magasin.

14. Laskeharjutuse, korrapidamise ja muude teenistuskohuste täitmise lõpul püstol üle vaadata.

15. Ratsutamisel, kui on käes laetud püstol, ei tohi kunagi tarvitada mõlemat kätt ratsmete hoidmiseks.

KUUES OSA.

SÕJAPÜSTOLI LASKEHARJUTUSED.

§ 37. Õppelaskeharjutused.

Iga pealik esimesel õppeaastal uue FN püstoliga on kohustatud läbi laskma alljärgnevad neli õppelaskeharjutust:

1. h a r j u t u s. Eesmärk: püstoli jooksu tundmaõppimine.

Lastakse 30 m kauguselt istudes laskepu-kilt pära tarvitamisega püstoli 10-ringilisse märki 5-lasuline seeria, sihtpunkti muutmata. Laskmise aeg piiramatu. Tagajärgede näitamine — kogu seeria laskmise järele. Püstoli jooksu on normaalne, kui KTP asub 10-da või 9-da ringi piirides. Ei ole KTP neis ringides, tuleb püstoli kirpu vastavalt nihutada või kõrgust reguleerida, et harjutuse kordamisel KTP asuks märgi tsentrumis.

2. h a r j u t u s. Lastakse 30 m kauguselt püsti käelt pära tarvitamiseta püstoli 10-ringilise märgi pihta üksiklaskudega 5 lasku. Aeg laskmiseks piiramatu. Iga lask näidatakse ja märgitakse. Harjutus loetakse täidetuks, kui kõik kuulid on märgis ja kogu silmade summa on vähemalt 35.

3. h a r j u t u s. Lastakse 30 m kauguselt püsti käelt pära tarvitamiseta seisva püstoli duellmärgi pihta 5 lasku.

Aeg laskmiseks piiramatu. Iga lask näidatakse. Tingimuste täitmine — kõik kuulid peavad olema märgis, sealjuures silmade summa vähemalt 40.

4. h a r j u t u s. Lastakse esiteks 3 proovilasku, mis näidatakse iga lasu järele, ja siis 7 võistluslasku 3- ja 4-lasuliste seeriade kaupa duellmärgi (püstkuju) pihta 30 m kauguselt järgmiselt:

Laskur seisab tulejoonel laskeasendis, laetud ja vinnastatud relv täiesti väljasirutatud käes, relva suu suunatud maha, laskuri varvastest ettepoole (umbes 1 meeter). Märk laskurile serviti.

Seeria alguses küsib laskmise juhataja laskureilt, kas nad laskmiseks on valmis ja annab selle järele käsu: „Märk!“ Sellele käsu järele märk pööratakse 3 sekundiks laskuri poole lapiti ja laskur võib lasta. Aeg ühe lasu laskmiseks on 3 sekundit, mille möödumisel märk järsku pööratakse serviti laskuri poole. Selle

aja jooksul andmata jäänud lask loetakse möödaläinuks.

7 sekundit pärast märgi serviti pööramist pööratakse märk uuesti 3 sekundiks lapiti ja laskur tulistab uuesti. Edaspidi toimitakse samuti nagu esimese ja teise lasu andmisel.

Niiviisi lastakse läbi kogu seeria.

Seeria äralaskmise järele on laskuril õigus oma tabamusi vaatama minna.

Harjutus lugeda täidetuks, kui võistluslaskudest vähemalt 6 on tabanud märki.

§ 38. Püstoli karikavõistlus.

Võistluste tingimused.

Lastakse esiteks 3 proovilasku, mis näidatakse iga lasu järele, ja siis 10 võistluslasku 5-lasuliste seeriade kaupa duellmärklehe (püstkuju) pihta 30 sm kauguselt järgmiselt:

Laskur seisab tulejoonel laskeasendis, laetud ja vinnastatud relv täiesti väljasirutatud käes, relvasuu maha, laskuri varvastest veidi ettepoole, suunatud. Märk laskurile serviti.

Seeria alguses küsib laskmise juhataja laskureilt, kas nad on laskmiseks valmis ja annab selle järele käsu: „Märk!“ Selle käsu järele märk pööratakse 3 sekundiks laskuri poole lapiti ja laskur võib sihtida ning lasta. Aeg ühe lasu laskmiseks on 3 sekundit, mille möödumisel märk järsku pööratakse serviti laskuri poole. Selle aja jooksul andmata jäänud lask ja serviti märgi pihta antud lask loetakse möödaläinuks.

7 sekundit pärast märgi serviti pööramist pööratakse märk uuesti 3 sekundiks lapiti ja laskur tulistab uuesti. Edaspidi toimitakse samuti nagu esimese ja teise lasu andmisel.

Niiviisi lastakse läbi kogu viielasuline seeria.

Lasketakistusi ei arvestata ja uut lasku nende asemel ei anta.

Seeria äralaskmise järele on laskuril õigus oma tabamusi vaatama minna.

Võistlusreelv: sõjapüstol K. L. M. § 12 p. 7 kohaselt.

Hinne: parimaks loetakse laskur, kes saavutab kõige rohkem tabamusi, selle võrdsuse korral on parim see, kellel on suurem väljalastud silmade summa, selle võrdsuse korral, kellel on kõige rohkem 10-eid, 9-aid jne.

§ 39. Kaitseliidu meistrivõistlus sõjapüstolist.

Laskekaugus: 30 m.

Märk: püstolilaskmise püstkuju (duellmärk).

Laskeasend: püsti vabalt käelt.

Laskude arv: 20 võistlus- ja 5 proovilasku.

Proovilasud: enne võistluskude andmise algust on lubatud anda proovilaske kuni 5 lasku.

Aeglaskmiseks: proovilaskudel — igale proovilasule mitte üle 1 minuti; igale võist-

luslasule antakse 3 sekundit, võistluslasud antakse 7-sek. vaheaegade järele.

T a b a m u s t e n ä i t a m i n e: tabamused näidatakse: proovilaskudel iga lasu järele ja võistluslaskudel iga 5-lasulise seeria järele. 5-lasulise võistlusseeria laskmise järele on laskuril õigus minna märklaua juure oma tabamusi vaatama.

Võistlusrelv: sõjapüstol K.L.M. § 12 p. 7 kohaselt.

Võistluse läbiviimine ja hinne: sünnib samuti kui karikavõistlusel (§ 38).

§ 40. Malevate meistrivõistlus sõja-püstolist.

L a s k e k a u g u s: 30 m.

Märk: püstolilaskmise püstkuju (duellmärk).

L a s k e a s e n d: püsti vabalt käelt.

L a s k u d e a r v: 13, neist 3 proovilasku.

P r o o v i l a s u d: enne võistluslaskude andmise algust on lubatud anda proovilaske kuni 3 lasku.

A e g l a s k m i s e k s: proovilasud — iga lask 1 minuti jooksul; iga võistluslask antakse 3 sek. jooksul, võistluslasud antakse 7-sekundiliste vaheaegade järele.

T a b a m u s t e n ä i t a m i n e: tabamused näidatakse: proovilasud iga lasu järele ja võistluslasud iga 5-lasulise seeria järele. 5-lasulise võistlusseeria äralaskmise järele on laskuril õigus minna märklaua juure oma tabamusi vaatama.

Võistlusrelv: sõjapüstol K. L. M. § 12 p. 7 kohaselt.

Osavõtu õigus: kõigil püstolilaskureil.

Võistluse läbiviimine ja hinne: sünnib samuti kui karikavõistlusel (§ 38).

§ 41. Malevate vaheline laskevõistlus sõjapüstolist.

Kaugus: 25 m.

Märgid: 5 püstoli duellmärki, mis on reastatud ühel kõrgusel, korraga pöördavad.

Padroneid: 15, mis lastakse 3 seerias à 5 lasku; proovilaske ei anta.

Aeg laskmiseks: iga 5-lasulise seeria peale 8 sekundit.

Relv: sõjapüstol (K. L. M § 12 p. 7).

Võistluse läbiviimine: laskur asub laskeasendis; kujude ilmumise (lapiti keeramise) ootel on käsi laskevalmis püstoliga alla lastud, suunates rauasuu varvaste ette umbes 1 m. Laskejuhataja küsib: „Olete valmis?“ Laskur vastab: „Valmis!“ mille järele märgid kohe ilmuvad (pöördakse lapiti). Laskur tulistab kõik kujud üle.

Tabamuste näitamine: iga 5-lasulise seeria järele.

Hinne: paremust arvestatakse tabamuste arvu järgi: on see võrdne, siis silmade summa järgi, on ka see võrdne, siis selle järgi, kel on rohkem 10-aid, 9-aid jne.

Lasketakistusi ei arvestata.

§ 42. Naabermalevate naabermalevkondade laskevõistlus sõjapüstolist.

O s a v õ t j a i d : vähemalt 5 meest.

Muus osas laskevõistlus viiakse läbi malevate sõjapüstitoli meistrivõistluste määruste kohaselt (§ 40).

§ 43. „Ole mees!“ püstoli laskevõistlus.

a) P u n k t i l a s k m i s e s .

K a u g u s : 25 m.

M ä r k : püstoli normaalmärk.

V õ i s t l u s l a s k e : 10 (püstiti vabalt käelt 2 seeriat à 5 lasku).

P r o o v i l a s k e : 3, mis lastakse enne esimest võistlusseeriat.

R e l v : sõjapüstol (K. L. M. § 7).

N ä i t a m i n e : proovilasud näidatakse iga lask, võistluslasud — iga viielasulise seeria järel.

A e g l a s k m i s e k s : proovilaskudel aeg piiramatut, võistluslaskudel viielasulise seeria laskmiseks 5 minutit.

H i n n e : saavutatud silmade summa järgi. Kui see on võrdne, siis, kellel rohkem tabamusi ringides — mustas sõõris, rohkem kümneid, üheksaid jne.

b) K i i r l a s k m i s e s .

K a u g u s : 25 m.

M ä r k : 7 ilmuvat kolmandikkuju, vahed kuju servast kuju servani 1 m. Kujud ilmuvad korraga.

Võistluslaske: 7.

Proovilaske: ei anta.

Aeglaske: kujud püsivad nähtaval 10 sekundit, missuguse aja jooksul välja lasta kõik 7 lasku.

Näitamine: pärast kõigi laskude laskmist. Hindamine: iga tabatud kuu annab 10 punkti.

Tingimuste täitmine: sõjapüstoli laskmises mõlema laskmise peale kokku 130 punkti (esimese laskmise silmad + kiirlaskmise punktid).

§ 44. Püstoli laskekatse Kaitseliidu laskespordiklubi tegevliikmeks vastuvõtmiseks.

Kaugus: 25 m.

Märk: püstoli normaalmärk.

Katselaske: 10 (püsti vabalt käelt 2 seeriat à 5 lasku).

Proovilaske: 3, mis lastakse enne esimest seeriat.

Näitamine: katselaskudel — iga viielasulise seeria järel, proovilasud näidatakse iga lask.

Aeglaske: proovilaskudel aeg piiramatult, võistluslaskudel viielasuliste seeriade laskmiseks mitte üle 5 minuti.

Tingimuste täitmine: kümne katsega saavutada vähemalt 70 silma.

Muus osas (relvade, hindamiste jne.) katse laskmine viiakse läbi § 43 alusel.

§ 45. Eesti Laskurliidu sõjapüstoli klassi- katsete normid.

Klassid	Laskekaugus meet- rites	Märk	Laskude arv		Aeg laskmiseks minu- tites 5-lasulisel see- rial	Nõutav silmade summa	Nõutav silmade sum- ma, et täiendusseeriaga sooritada järgmine klassikatse
			Proovillaske	Katselaske			
III klass . . .	25	Püstoli n-märk	Kuni 3	2×5	5	60	—
II „ . . .	25		„ 3	2×5	5	70	85
I „ . . .	25		„ 5	3×5	5	120	130
Meistriklass .	25		„ 5	4×5	7,5	170	—
Erimeistriklass	25		„ 5	6×5	7,5	270	—
Suurmeistri- klass . . .	25		„ 5	6×5	7,5	280	—

§ 46. Eesti Laskurliidu sõjapüstoli 6×5 meistrivõistlus.

O s a v õ t u õ i g u s: kõigil liidu liikmeil, kes on vähemalt I kl. püstolilaskurid (vaba- ja sõjapüstol).

R e l v: sõjapüstol või revolver.

L a s k e t i n g i m u s e d:

- kaugus 5 m,
- märk: püstoli normaalmärk,
- võistluslasud: 6×5 (kuus viielasulist seeriat),
- proovilasud: kuni 5 lasku laskmise algul,

— aeg iga seeria (5 lasku) peale 7,5 min.
(ühes näitamise),

— näitamine iga lasu järele.

Täitmine: püsti vabalt käelt; laskuri ees on 80 sm kõrgune tõkkelaud käe (püstoli) toetamiseks ja lasketarvete paigutamiseks.

Hindamine: silmade summa järgi.

§ 47. Eesti Laskurliidu sõjapüstoli lahinglaske meistrivõistlus.

Osavõtuõigus: vt. § 46.

Relv: sõjapüstitol või revolver.

Lasketingimused: võistlus koosneb kahest laskmisest:

— aeglustuli (lahinguliselt kiirendatud täpsuslaskmine) ja

— lööktuli (lahingulised kiirtule-löögid).

Laskerajal (tulejoonel), kus käimas võistlus, ei lubata võistlejatele võistluse ajal mingisuguseid eelharjutusi: lahinglaskmisel igaüks peab oma relva jooksuiseärasusi (olenevalt ilmastikust jne.) täpselt tundma.

Aeglustuli:

— kaugused: 50 m, 70 m ja 100 m,

— märgid: ilmuvad (püstteljel pöörlevad, või rõhtteljel ehk raamil tõusvad) 10-ringilised (7-ringilistest ümber numberdatud) sv. kujumärgid (kujudel näod roosad):

— 100 m peal püstkuju,

- 70 m peal kükürkuju (ringi vahed 10 sm) ja
- 50 m peal kolmandikkuju, märgid on loetletud tulistamise järjekorras (kaugemalt lähemale),
- võistluslasud (püsti vabalt käelt): igalt kauguselt üks 3-lasuline seeria; proovilaske ei anta;
- aeg laskmiseks (märgi nähtavalolek) iga seeria peale:
 - 100 m pealt 50 sek.,
 - 70 m pealt 45 sek.,
 - 50 m pealt 40 sek.;
- näitamine iga seeria (kauguse) järele.

T ä i t m i n e: püsti vabalt käelt. Laskuri ees on 80 sm kõrgune tõkkelaud. On soovitav, et märgid kõigil kolmel kaugusel oleksid tulistatavad ühelt ja samalt tulejoonelt pikema viivituseeta.

Märkide ilmumise ootel laskur tulejoonel vabaltseisangus; püstol on kinnises tupes vööl (kämblalaiuse kaugusel vööpandlast) ja laetud (sellekohase eelkäskluse peale) järjekordsele seeriale vastava arvu padrunitega; püstolitel kuul mitte rauas.

Tulesignaaliiks (vöib lasta) on märgi ilmumine (pöördumine, tõusmine); laskur avab tupe, haarab püstoli (revolvri), tõmbab kuuli rauda (kuke vinna) ja tulistab, mille lõppedes kontrollib relva (et ta oleks padrunitest vöi

kestadest tühi) ja asetab selle siis tuppe, jäädes vabaltseisangusse.

Lööktuli:

- kaugus: 25 m;
- märgid: ilmuvad (püstteljel pöörlevad või rõhtteljel ehk raamil tõusvad) 10-ringilised (7-ringilistest ümber nummerdatud) sv. kujumärgid, järjekorras vasakult paremale (tulejoonelt vaadatuna):
- küürkuju (ringi vahed 10 sm);
- kolmandikkuju ja
- püstkuju;
neid kujusid võib asetada olümpia püstkuju kilpidele; vahe märkide vahel mitte alla 75 sm (teljest teljeni);
- võistluslasud (püsti vabalt käelt): kaks 3-lasulist seeriat (2×3);
- tulistamiskord: igasse kujusse 1 lask:
 - 1. seeria vasakult paremale (tulejoonelt vaadatuna);
 - 2. seeria paremalt vasakule.
- proovilaske ei anta;
- aeg laskmiseks (märgi nähtaval olek iga seeria peale 9 sek.;
- näitamine: iga seeria järele.

Täitmine: samas korras, mis aegluslaskmiselgi, mõlemad laskmised kokku, võttes aluseks eeskätt:

- a) tabamuste üldarvu kujudes ja võrduse juhtudel

b) silmade summa (üldse, siis lööktulel) kokku.

Lööktule-laskmisel teist tabamust (väiksemasilmalist) ühes ja samas kujus lisatabamusena ei arvestata (silmi juure ei anna).

Kuitabamuste üldarv kujudes (kahelt laskmiselt kokku) on alla 8, jääb välja andmata I (Eesti Meister) auhind.

